भूरिकल्याणं मोक्षस्तद्रूपं परंसत्यंअत्यंतंअबाध्यं ॥१४॥१५॥१६॥तिस्रस्तनवःकालाद्याएवब्रह्मविष्णुरुद्रावा॥१७॥अधीति अत्रसप्तभिरधियोरुषादिसंहिताभिः कृत्स्नंहेयमुपादेयंचत्वमेव
कथ्यते तथाहिपुरुषःशिरःपाण्यादिमान्देहस्तमधिकृत्यप्रवृत्तेविज्ञानेअधिपौरुषं तत्रचमातापूर्वरूपं पितोत्तररूपं प्रजासंधिः प्रजननंसंधानमितिश्रुतौक्षेत्रबीजरूपाभ्यांमातापितृभ्यांस
काशादन्योन्यमिथुनीभावेननिमित्तेनअंकुररूपाप्रजाजायतेएवंप्रकृतिपुरुषाभ्यांजगदिति तत्रमिथुनीभावस्याभावेनब्रह्मचर्येणप्रजावज्जगन्नोत्पद्यतइतिसुप्रकृत्याविवेकमिच्छताउपस्थ
निग्रहः कर्तव्यइतिविधीयते एवंअध्यात्मेआत्मनिदेहे अधराहनुःपूर्वरूपं उत्तराहनुरुत्तररूपं वाक्संधिः जिह्वासंधानमितिश्रुतौजिह्वानिग्रहेणतूष्णींभावोपिपूर्वोक्तविवेकार्थंविधीयते
अन्यथावागादीनप्रवर्तयतोविवेकोनसंपद्यतेःपितुसंसारएवानवच्छिन्नोनुतन्यतेइतिएताःसंहितावेदितव्याः तथाअधिभूताधिदैवतंभूतानांदेहाद्यारंभकाणांदेवतानांप्राणचक्षुराद्यधि

भूरिकल्याणदविभोपरंसत्यंनमोस्तुते ॥जातीमरणभीरूणांयतीनांयततांविभो ॥१४॥ निर्वाणदसहस्रांशोनमस्तेस्तुसुखाश्रय ॥ब्रह्माशतक्रतुर्विष्णु
र्विश्वेदेवामहर्षयः॥१५॥नविदुस्त्वांतुतत्त्वेनकुतोवेस्यामहेवयं॥त्वत्तःप्रवर्ततेसर्वंत्वयिसर्वंप्रतिष्ठितं॥१६॥कालाख्यःपुरुषाख्यश्चब्रह्माख्यश्चत्वमेव
हि॥तनवस्तेस्मृतास्तिस्रःपुराणज्ञैःसुरर्षिभिः॥१७॥ अधिपौरुषमध्यात्ममधिभूताधिदैवतं॥अधिलोकाधिविज्ञानमधियज्ञस्त्वमेवहि॥१८॥त्वांवि
दित्वात्मदेहस्थंदुर्विदंदैवतैरपि॥ विद्वांसोयांतिनिर्मुक्ताःपरंभावमनामयं॥१९॥अनिच्छतस्तवविभोजन्ममृत्युरनेकतः॥द्वारंतुस्वर्गमोक्षाणामा
क्षेप्तात्वंददासिच॥२०॥त्वंवैस्वर्गश्चमोक्षश्चकामःक्रोधस्त्वमेवच॥सत्त्वंरजस्तमश्चैवअधश्चोर्ध्वंत्वमेवहि॥२१॥ब्रह्माभवश्चविष्णुश्चस्कंदेंद्रो
सवितायमः॥ वरुणोंदूमनुर्धाताविधातात्वंधनेश्वरः॥२२॥भूर्वायुःसलिलाग्निश्चखंवाग्बुद्धिःस्थितिर्मतिः॥कर्मसत्यानृतेचोभेत्वमस्तिचनास्ति
च॥२३॥इंद्रियाणींद्रियार्थाश्चप्रकृतिभ्यःपरंध्रुवं॥विश्वाविश्वपरोभावश्चिंत्याचिंत्यस्त्वमेवहि ॥२४॥

स्थानंसंसारः तन्मूलंचअधिलोकाधिविज्ञानंलोक्यतइतिलोकोभूतमात्रादशशब्दादयोविषयाः विज्ञानंप्रज्ञामात्राःदशश्रोत्रादिनींद्रियाणिज्ञानकारणानिउभयेषांमिथुनीभावोयदिभूतमात्रान
स्युर्नभूतमात्राःस्युर्नद्वयन्यतरतोरूपंकिंचनसिध्यतीतिश्रुतिप्रसिद्धः ततश्चब्रह्मचर्यपूर्वकंवागादिनियहेक्रियमाणेजीवब्रह्मणोर्भेदहेतूनामधिभूताधिदैवानामनुत्पत्तेरधियज्ञोघटनाशोघटाका
शमहाकाशयोरिवतयोःसंगतिकरणेएकीभावलक्षणोयज्ञोमोक्षापरनामासिध्यतिएतत्सर्वंत्वमेवेतिश्लोकार्थः॥१८॥१९॥तवत्वांअनिच्छतःज्ञातुमितिशेषः जन्ममृत्युश्चअनेकतोअनंतःपुनःपुन
र्भवतीत्यर्थः॥२०॥२१॥अस्तिचनास्तिचेतिरज्जुभुजंगाद्यंप्रतीतितोस्तिस्वतोनास्तितादृशंजगत्कारणमज्ञानमुच्यते॥२२॥२३॥ विश्वाविश्वपरःकार्यकारणाभ्यामन्यः भावःसत्तामात्ररूपः चिंत्या
चिंत्यश्च चिंत्यःसोपाधिकरूपेणअचिंत्योनिरुपाधिकेन ॥२४॥

Digitized by Google